

Prenumerationspris:

1/1 år Ekr. 2:—
1/2 " " 1:—
1/4 " " 0:50

Utgivare: Svenska Folkförbundet.

Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn.

Utkommer varje onsdag.

Pre. pris till utlandet:

1/1 år Ekr. 3:—
1/2 " " 1:50
1/4 " " 0:75

Är Europas folkfamilj hotad?

Olyckan kommer sällan ensam — den ena för en annan i släptåg, det erfara vi ofta.

Den ekonomiska krisen, som redan besväras av ett så stort skuldkonto, hämmar också befolkningstillväxten till den grad att det ser hotfullt ut här i Europa. I Frankrike har den låga födsloprocenten länge utgjort ett allvarligt bekymmer, men nu visar det sig att födelsesiffran sjunker häjdlöst även i övriga stater. I Tyskland t. ex. föddes vid sekelskiftet 2 miljoner barn; år 1920 sjönk siffran till 1 1/2 milj. och 1932 ytterligare till 950 tusen.

Dr. Burgdörfer i Tyskland säger att dessa siffror tala ett allvarsamare språk än de vid första ögonkastet giva vid hand. Tyskland hotas av avfolkning. Men ej nog därmed. Då barnbegränsningen främst träffar de kulturbärande samhällsskikten och två- och ettbarnssystemet ingen plantskola är för kraftiga och intelligenta män, står Tyskland inför en avmattning i det produktiva arbetet, som får sina givna följder i folkförsörjningen.

Burgdörfer påvisar vidare, att vid århundradets mitt samhällets äldre årsklasser äro talrika, medan de yngre produktiva äro fåtaliga. Detta har till följd att gällande välfärdslagstiftning måste inskränkas, varigenom oberäkneliga rubbningar uppstå. Den sjunkande nativiteten medför sålunda minskat initiativ, minskat antal produktiva medborgare, stegrade sociala utgifter och minskad konsumtion.

Som det är i Tyskland förhåller det sig i flertalet av Europas

stater — Italien möjligen undantagen. Europas stora folkfamilj, härintills den tongivande i världen, hotas till livet. Den enda räddningen är en uppbyggande politik med familjen och den gifta kvinnan i centrum, om det håller sträck att en sjukdom skall hävas med undanrödjande av dess orsaker. Men förfogar man i dessa vargatider över de nödiga medlen, d. v. s. kapitalet, ty en pennigefråga är även denna sist och slutligen?

E—d.

Från mitt fönster . . .

Vårt lilla land fyllde den 24 febr. femton år. Sää, undrar kanske mängden. Är det så länge, sen vi sist sågo ryssen?

De ynglingar, som kämpade med i leden för landets frihet, äro nu medelåldersmän och tycka säkert, att tiden gått ganska fort. Om vi ta i betraktande, vad vi under dessa femton år hunnit med, är detnog icke litet. Jag lämnar åt läsaren att se sig om var och en i sin stad och jämföra nu och förr. Skillnaden bör vara märkbar.

Någon, som väl känner våra förhållanden, lär ha skrivit i en svensk tidning, att vi, trots allt, ännu äro mycket efterblivna: Våra boningshus ha för få och små fönster, vi bada i sotiga badstugor, vi äta flundror med hull och hår o.s.v. o.s.v. Vad säjs?

Jag tycker, att våra boningshus, vad fönstern angår, fullt kunna tävla med bondstugor i Sverige. Åtminstone de, som uppförts under de sista femton åren. Våra badstugor äro sotiga. Med-

ges. Ett ryskt ordspråk säger om såpan: "Fast såpan är grå, så skurar den vitt." Men också här märker man framsteg. Nu mera förses badstugan med ordentlig ugn och skorsten. Vad befalls? Undertecknad är badstubiten, badar ångbad alla lördagar och sjunger den sotigas så väl som den icke-sotiga badstugans lov, ty den är vår hälsa och hälsan är en dyrbar skatt. Leve bastun! Flundror tycker jag också om i synnerhet då de ha god hull. Jag äter dem så gärna.

Någon flundra med hår har undertecknad varken ätit eller ens sett och vi äro väl alla ense därom, att håriga flundror icke fiskas i våra fiskevatten. Eller har jag blivit efter min tid? Efterblivna äro vi visserligen i mångt och mycket, men vi ha bara haft femton år på oss att ställa om våra hem och vänja oss vid nya förhållanden, så olik dem vi levat i förut. Men framåt går vår sak om än med snigelfart.

Tänk bara, att Kustbon talat om en sångfest i sommar. Estlandssvensk ungdom skall bli i tillfälle att visa, vad den duger till. Ungdom, svik ej! Samlens kring sångarfanan, ty sång och glädje följas åt!

Här i Rikull arbeta två körer: en i det s. k. "fravelde" och den andra i "bakvelde". Båda körerna ledas av folkskolläraren A. Vesterberg. Ungdomarna äro intresserade, infinna sig mangrant till övningarna och trotsa alla hinder, som man, märkvärdigt nog, av oförstående försökt lägga i vägen.

Enstaka personer ha, på grund av ingrodda fördomar och periodiskt uppträdande "svallvågor", visat sig likgiltiga, ja t. o. m. fientliga mot verksamheten, men jag hoppas, att en nationell väckelse förr eller senare skall gå fram över unga och gamla, så att en var kommer till den övertygelsen, att vi just i den svenska sången äga styrkan, som sammanhåller och förenar oss. Upp därför alla till enig strävan, så skola vi den 2 juli mötas i Hapsal, hedrande och gagnande vårt Ajbfolkl! *Don Ossian.*

Frihetsfest på Vormsö.

Estlands frihetsdag högtidligt hölls på Vormsö med en vacker minnesfest i kyrkan. Omkring 300 personer, till stor del ungdom, hade infunnit sig. Icke mindre än tre tal hölls. Lärare Anders Nyman, Hullo, gav i ett väl format och väl framfört föredrag en överblick över de historiska tilldragelser, som ledde till Estlands frigörande.

Personliga minnen från krigsåren berättades av lärare Anders Vesterblom, Saxby. Det var livfulla och gripande skildringar från slagfältet: flygmaskiner i envig, kampen i löpgravarna, bombangrepp från luften, bajonettanfall, transport av sjuka och sårade.

Mellan talen sjöng kyrkokören, och har Anders Aspelin stod för god solosång.

Prosten Nilsson avslutade med ett frihetstal, för vilket till utgångspunkt tagits Matt. 8:9: "Jag är ju själv en man som står under andras befäl; jag har ock krigsmän under mig, och om jag säger till en av dem: "Gå", så går han, eller till en annan: "Kom", så kommer han; och om jag säger till min tjänare "Gör det", då gör han så.

En fioll!

Under nutidens inflytelse, då allt övergår till mekanism, har också musiken lidit avbräck på så sätt, att den allt mera bedrivs med radio, gramofon etc; den individuella musiken, den självskapande negligeras. Därtill kommer, att pris på instrument äro jämförelsevis höga.

För att erbjuda en ung pojke, som verkligen och bevisligen

förfogar över musikaliska talanger och kunskaper tillfälle till självspel och om sådant är allvarligt tänkt, är jag beredd, att utlåna en fiol på tre år med villkor att denna med mitt samtycke sedan överlämnas till annan pojke med samma syfte.

Pojken skall vara av svensk börd, och då jag själv icke så noga känner till våra svenska familjer i Estland, måste anmälningarna göras hos vår folksekreterare i Reval, herr N. Blees; han och jag komma i samråd med varandra att bestämma. Vidare anhålles, att bara verkligen musikaliska och icke pojkar under 12 och icke över 15 år anmäla sig.

Mars 1933. *Erik Gahlbäck.*

Född En Son.

Vormsö prästgård den 2 mars 1933.
Märta och Karl Nilsson.

Vormsö Kooperativa Handelsförening.

Den 22 februari detta år höll "Vormsö Kooperativa Handelsförening" sin elfte årsstämma. Föreningen har tappert banat sig väg genom svårigheter och motgångar under elva års tid. Av årsredogörelsen framgick bland annat att inte heller kooperativa kuunat undgå depressionen, men trots detta kunde föreningen ändock uppvisa ett efter nuvarande förhållanden inte så ringa överskott.

Detta överskott hade nu allmänna stämman befogenhet över att fördela efter bästa förstånd. Det mest segslitna härvidlag var, huruvida icke medlemmar skulle få något av återbäringen. Många förslag gjordes. Slutligen enade man sig om att de, som vilja söka medlemskap i föreningen åt dem tillgodoräknas återbäring även för det gångna affärsåret. Och detta tillmötesgående från föreningens sida bör göra, att medlemsantalet stiger i ännu hastigare tempo än hittills.

Till årsstämman hade infunnit sig hälften av aktieägarna. Det nit, som nedlades i såväl kritiken som försvarstalen bevisar, att man vill ha synat affärsrörelsen i alla sömmar för att undvika missgrepp.

Och så är det ju enda gången under hela året man är i tillfälle att offentligt "hacka" ned på de ledande. Varför då inte passa på tillfälle — —. Berättigad kritik är ju bara på sin plats.

Kooperationens syfte härute i svenskbygden är liksom på alla andra håll att skaffa goda varor till humana priser och att alltid stå i det allmännas tjänst, lära folk att spara genom att köpa i kooperativa, där alla äro lika berättigade till återbäring. Därför må det läggas varje kooperatör varmt på hjärtat att understödja cooperationens idèer och söka värva nya medlemmar, ty här är inte fråga om att upphöja den enskilde, utan Kooperationen arbetar till det allmännas bästa. Kooperationen skall bygga på endräkt, samförstånd och inbördes förtroende, då först kan den nå sitt mål. Kom ihåg det gamla visdomsordet! "Enighet ger styrka". Gör det bästa du kan! Bliv medlem i "Vormsö Kooperativa Handelförening"!

Per Boude.

Vormsö St. Olai församling år 1932.

Vormsö St. Olai församlings årsstatistik för verksamhetsåret 1932 har i dagarna blivit färdig.

Antalet under året inom församlingen födda var 44. De avlidnas antal var 26. Till Sverige har utflytat icke mindre än 15 personer, huvudsakligen flickor, som tagit plats som tjänarinnor. Ur församlingen ha till baptist-samfundet utträtt 6 kvinnor. Hela antalet församlingsmedlemmar utgjorde vid årets slut 2271.

I fråga om betalningen av kyrkoskatten har nu, efter flera år av tillbakagång, en vändning till det bättre inträtt. Under året ha inlösts 764 medlemskort mot 730 föregående år.

Medeltalet av gudstjänstbesökare har varit 178, även detta innebärande någon ökning.

34 barn, därav 18 gossar och 16 flickor ha konfirmerats och 11 äktenskap ha ingåtts.

Vid allmän stämman den 19 febr. fattade församlingen bl. a. det viktiga beslutet att med hänsyn till den ekonomiska krisen, som hårt drabbat de enskilda församlingsmedlemmarna, sänka medlemsavgifterna från 2:10 till 1:60 för manlig medlem samt från 1:10 till 0:85 för kvinnlig medlem.

Ormsö Lantmannagille, som sen senaste vår existerat genom en interimistisk styrelse, antog den 5-ds stadgar, utsåg styrelse och beslöt söka vinna medlemskap som lokalavdelning av S.O.V. i Estland, vad det nu kan anses konstituerat.

Förhandlingarna inleddes av rektor F. Erlund, vars andragande utmynnade i att lantmannen även under denna lågkonjunkturs tid äger möjligheter till inkomstbringande odling, om han blott utnyttjar dem, och bekräftade sitt påstående med exempel. Härefter föredrogs förslag till stadgar, som enhälligt antogs, och valdes en femmannastyrelse, som inom sig ägar utse funktionärer. Valda blevo: hrr And. Vikström, Anders Lindqvist, Joh. Fällman, Joh. Lilja och Joh. Ahlros.

*

Tisdagen den 7 mars d. å. samlades en skara unga män från Vormsö i kommunalhuset för bildandet av frivillig brandkår. Anslutningen var stor. Ett femtiotal antecknade sig genast som medlemmar. En sexmannastyrelse tillsattes. Och för att trygga brandkårens framtida tillvaro tillsattes som revisorer bara "Tomaser", eller med andra ord, hela den sista, yngsta kvarlevan av män, som bära ett utdöende egennamn på Vormsö.

Per Bonde.

Från Nuckö.

Det är att märka, att ungdomslivet på Nuckö börjar taga fart och liv.

På självständighetsdagens kväll hade sångkören anordnat ett samkväm för allmänheten. Programmet upptog svenska och estniska körsånger, deklamationer, tal på estniska av hr. Albert Berkman och på svenska av hr. Alfred Heldring samt musik av en nyligen bildad orkester, bestående av stränginstrument. En synnerligen talrik publik hade infunnit sig, så att rummen voro uppfyllda till trängsel. De framförda programnumren belönades med applåder. —

Alla å programmet upptagna nummer utfördes av sångkörsmedlemmarna själva. Det var i allo ett värdigt program — på en värdig dag. På ett bättre sätt skulle sångkören knappast ha kunnat göra sitt inträde för all-

S. O. V:s årsmöte

hålles i Hapsals estniska och svenska gymnasiums lokal, lilla salen på bottenvåningen, ingång från Kalda tänav, söndagen den 19 mars kl. 11 f.m.

Dagordning:

1. Års- och kassaberättelse [för 1932.
2. Budget för 1933.
3. Val av revisorer.
4. Frågor angående verksamheten.

Före årsmötet kl. 8,15 f. m. svensk gudstjänst i Hapsals kyrka av pastor S. Danell.

Lördagen den 18 mars kl. 7,30 e. m. sammankallas S. O. V:s styrelse till ett förstärkt styrelsemöte å hotell Petersburg i Hapsal. Dagordningen densamma som årsmötets. Ombud för lokalstyrelserna uppmanas infinna sig. *Ord.*

mänheten. Ty de jämförelsevis svåra körsångerna utfördes med tillfredställande färdighet under ledning av körens ledarinna.

Här är nämnt också om orkestern. Men detta företag tar var ett kapitel för sig.

Nämnas bör i detta sammanhang, att sångkören en gång tidigare har uppträtt om ock i en trängre krets. Det var på aftonen till nyåret. Då gav sångkören jämte orkestern ett program för inbjudna gäster. Även te serverades vid dukade bord. Då fäste sig många vid det hyvsade, nyktra uppträdande, som ungdomen här lade i dagen. De kunde lugnt ha stått som exempel för ungdomar vid samkväm å flere orter i Aibobygd. — Detta från Nuckö Anno Domini 1933. —g.

Paschlep. Ett mejeri är man betänkt på att inrätta i Paschlep Planerna ha inte antagit fasta former ännu, men ett möte för behandling av frågan är utlyst till den 20 dennes.

För de nödställda i Sviby har Allsvensk Samling insamlat Sv. Kr. 884:32, vilken summa Riksföreningens Huvudexpedition för vidarebefordran översänt till Svenska folksekretariatet.

För gåvan som sänts till Vormsö frambäres här å de brandskadades vägnar hjärtligt tack. *N. Brees.*

Möten och kurser.

Birkasvännerna hålla sin vinterfest å Birkas den 26 mars med början kl. 1 på dagen.

Rikulls Lantmannagille, vars möte framskjöts, samlas å Höbriugs skola den 25 mars kl. 3 e. m.

Matlagningskurser anordnas på Birkas den 27, 28 och 29 mars.

Kursavgiften 1 krona eller motsvarande värde i födoämnen. Långifrånboende få bo på skolan.

Inrikes.

1933/34 års budget för Estland har nu granskats av de mindre utskotten och lämnats till stora bugetsutskottet. Stora utskottet har icke lång tid på sig. Ännu i mars måste budgeten också antagas av Riksdagen. Som bekant, börjades nya budgetåret i Estland från den 1 april.

Lagen angående förändring av grundlagen, som antogs av Riksdagen den 14 febr. har publicerats. I juni blir det folkomröstning. Om folket ändrar grundlagen, blir det i september presidentval och därefter riksdagsval. Blir grundlagen oförändrad, så utbli president- och riksdagsvalen och allt blir då efter gammalt.

Utlandet.

Tyskland. Tyskland har under det gångna året varit synnerligen hårt provat. Icke mindre än 5 gånger har folket fått vandra till valurnorna. Nu under allra senaste tid har hemsökelsen varit värst. Kampen mellan högern, näml. Hitlers parti eller nationaltösocialisterna, och vänstern, socialdemokraterna och kommunisterna, hade nästan tagit revolutionära former. Kommunisterna hade tydligen satt sig före att med alla till buds stående medel tillintetgöra samhällsordningen. Signalen gavs med ett attentat mot själva riksdagshuset i Berlin med mordbrand. Riksdagshuset stod i lågor, anstiftaren befanns sedan vara kommunisten Lübbecke från Holland. Han väntar nu på sin dom. Stränga dekret från rikspresidenten däm-

pade emellertid oroligheterna, och det blev förra veckan riksdagsval, som slutade med Hitlers och de andra regeringspartiers fullständiga seger. Delta-gandet i valen var så livligt som knappast någonsin förut. I den nya riksdagen fick högern absolut majoritet, och därigenom har också Hitlers ställning blivit stärkt. Kampen är naturligtvis icke ännu slut, men fol-

ket har nu sagt, hur det vill ha det. Händelserna i Tyskland äro av stor betydelse för hela Europa. Huruvida Hitler blir mannen som gör ordning i Tyskland får framtiden visa.

Kriget emellan Japan och Kina fortsattes med växlande framgång för de båda krigande makterna. Staden Jehol har intagits av japaneserna. Kineserna rycka också här och där fra-

måt och göra stundam intensiva motstånd, men i det stora hela äro japanerna, tack vare sina bättre rustningar, överlägsna. Folkförbundets ingripande att lugna de stridande har varit resultatlöst.

Besök Borås

Reserverad

annonsplats.

Ett-tack.

Pastor Sven Danell har till Vichterpalssvenskarnas skolfond skänkt 101 estn. kronor, för vilken gåva här fram bäres ett hjärtligt tack.

Å Vichterpalssvenskarnas vägnar
M. Gottkampf.

Agenter antagas diskriktvis för den förstklassigen motoren

Karl-Erik

samt för Eskilstuna separatorer.

Ansökningar till Generalkonsul Folke Bökman, Stockholm.
Referenser torde uppgevas.

Större Fisk-fångredskapsaffär i Reval

i hörnet av S. Karja och Jaani t. Nr. 20—8, tel. 447-68

Väl utrustad affär med stort lager av alla slags förekommande fisk-fångredskap, såsom strömmings-, vassbuks- och alla andra sorters nät, ryssjor och mjärdar ävensom garn för tillverkning av nät och ryssjor samt trossar, snören och rep av många olika sorter, dessutom korkmassa och segelduk av god kvalitet köpes bäst och billigast hos

A.-S. "Handelshuset ESTIKA"

OLOFSTRÖMS

Rostfria kokkärl

rekommenderas

Alla rökare föredra bättre cigarettor och tobak

"Mikado" — "Extra"
25 st. — 35 cent.

"Palm" och "Kavaler"
25 st. — 20 cent.

"Malai" och "Tropesund"
50 gr. — 60 cent.

överträffa i alla avseenden andra konkurrerande sorter till nämnda pris.

"Tobaksfabrikerna"
H. Anton & Co, A/B "Regina"

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-skodon, Slitstarka. Goda passformer. Efterfråga J-sons skodon. Bör finnas i alla välsorterade affärer.
Rekommenderar sina förstkl. tillverkningar av PROMENADSKODON, SPORT-, JAKT- och MÖTORKÄNGOR.

Den Gyllene Freden
Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29

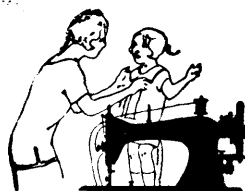
AKTIEBOLAGET
Gestriklands yllefabrik
JÄRBO

Sporttyger, melerade Filtar, Vadmal och Kordero. Goda kvaliteter och billiga priser. (2429)

BORÅS VÄVERI AKTIEBOLAG, BORÅS
Alla slags bomullsvävnader

Vildskinn Räv, Utter, Mård, Hermelin, Ekorre, Hare och Kanin uppköpas till alla högsta pris, Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsakligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

Symaskinerna
Naumann,
Pfaff,
Vesta

Naumann Velocipederna
äro billiga och goda. — Skriftlig garanti
Kr. Saar & CO.,
Tallinn, Viru tn. 3.

E. W. Just

Blekeri - Färgeri - Merserisatio
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

FERD. AHLSTRÖM

FLÄSKSALTERI och CHARKUTERIFABRIK
Tel. 4300, 240 Norrköping Tel. 4300, 240
Kött-, Fläsk- och Charkuterivaror
i parti och minut

HANSA

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond
Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:
Jaani Tän. 11

N. J. Johanssons Eftr. A.-B., Syfabrik
APLARED

Specialité: Tillverkning av
OVERALLS och ARBETSKLÄDER
Telefon: Aplared 1 och 2

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR
Järnvägsrestauranten

VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig spritservering. Förstklassig musik. På sommaren enda platsen i staden för härlig parkservering. God plats för bilar.

SVEDALA

Tegelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkrossar, Vägbyggnadsmaskiner, Betongblandare, Torvmaskiner, Bränslekrossar för Torv, Koks och Kol, Pulveriseringsmaskiner, Vindsiktar, Transportapparater, Lastningselavatorer, Rullager, Rallivagnshjul, Kokillgods, rekommenderas.

AKTIEBOLAGET
ABJÖRN ANDERSON

Post- och Tel-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel.: Namnanrop: Gjuteriet

Hemmets Journal

innehåller
veckans bästa läsning

Prima PORTLAND CEMENT

från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.